

‘Verborgene die bij ons zijn’

Meditaties over het leven onder Jezus’ hoede

Ds. H.G. de Graaff

KokBoekencentrum Uitgevers – Utrecht

1. *Hij laat ons nooit alleen*

Lezen: *Mattheüs 28:16-20*

| 11

*En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld.
(Mattheüs 28:20)*

Een hoogleraar sloeg tijdens een college Nieuwe Testament met vlakke hand op de tafel. De studenten waren meteen bij de les. Kijk, dát is de bedoeling van ‘Zie’ in de bijbeltekst. Alsof de schrijver wil zeggen: ‘Opletten, want nu volgt iets belangrijks.’ Jezus’ uitspraak in het laatste vers van het Mattheüsevangelie begint met ‘En zie’. Laten we met extra aandacht luisteren naar wat Hij te zeggen heeft.

Jezus neemt fysiek afscheid en blijft tóch bij Zijn gemeente betrokken
Het hoofdstuk begint met de vrouwen die naar Jezus’ graf gaan om Zijn gekruisigde lichaam beter te verzorgen. Ze worden aangesproken door een engel die hun opdraagt om aan Jezus’ leerlingen te melden dat de Opgestane hen voorgaat naar Galilea. Daar zullen ze Hem zien. Als ze op de terugweg Jezus Zelf ontmoeten, herhaalt Hij deze opdracht. Vandaar dat we de elf leerlingen aan het slot van hoofdstuk 28 aantreffen in Galilea, op de berg waar Jezus hen ontboden had (vers 16). Waarschijnlijk gaat het om dezelfde berg als die

waarvandaan Hij de Bergrede, de grondwet van Zijn Koninkrijk, had afgekondigd (Matth. 5 - 7). Dáár neemt Hij afscheid van hen, want Hij staat op het punt om opgenomen te worden in de hemelse heerlijkheid. Hij zal niet langer in levenden lijve bij hen zijn, maar dat betekent niet dat Hij hen nu aan hun lot overlaat. Nadat Hij hun de opdracht heeft gegeven om het Evangelie wereldwijd te verkondigen, belooft Hij al de dagen met hen te zijn, 'tot de voleinding van de wereld' (vers 20). 'Ik ben met u.' Zo openbaarde God Zich, zo is Zijn Naam. Aan het begin van het Mattheüsevangelie klinken dezelfde woorden over de Zoon: 'Immanuël, God met ons.' Halverwege het evangelie onderstreept Hij dat met de uitspraak: 'Want waar twee of drie in Mijn Naam bijeengekomen zijn, daar ben Ik in hun midden' (18:20). En hier aan het slot volgt het nog een keer, als Hij het Zijn leerlingen nogmaals op het hart wil binden. Vandaar dat 'En zie!' Vergeet het niet: 'Ik ben met u, al de dagen...'

Deze belofte geldt dus niet alleen die toenmalige leerlingen, maar ook de wereldwijde kerk die in de loop der tijden door de evangelieverkondiging zal ontstaan. Ook wij mogen vandaag vertrouwensvol leven uit deze machtige toezegging. 'Ik bid niet alleen voor dezen – de discipelen –, maar ook voor hen die door hun woord in Mij zullen geloven' (Joh. 17:20).

Hoewel lichamelijk afwezig, is Hij ons door Zijn Geest zeer nabij. Dat is een geheimenis dat alleen in het geloof ontdekt, aanvaard en

ervaren kan worden. Aan ons de uitnodiging dit bemoedigende woord te omarmen en er blijmoedig uit te leven. Al heeft Hij ons verlaten, Hij laat ons nooit alleen!

| 13

Blijvende betrokkenheid bij een krimpende kerk

De Opgestane bemoedigt Zijn wereldwijde kerk met de belofte dat Hij altijd met haar is. Onder alle omstandigheden. Dat lijkt in tegenspraak met de snelle afkalving van de kerk die we in Nederland, en breder in de westerse wereld, al tientallen jaren meemaken. De kerk is in de eenentwintigste eeuw in Nederland een randverschijnsel. Je kunt daar bij tijden echt verdrietig om zijn. Dat verdriet kan ook persoonlijke trekken aannemen wanneer bijvoorbeeld je ouders het geloof loslaten of je kinderen van het geloof vervreemd raken. Het verdriet kan zich zó aan je opdringen dat de giftige twijfel je in de greep krijgt.

Hoe verhoudt Jezus' belofte zich met het feit dat de kerk in de westerse wereld steeds verder afbrokkelt? Het is zinloos deze aangrijpende werkelijkheid te ontkennen. We zullen met pijn in het hart deze realiteit onder ogen moeten zien. Bij alle verdriet over de teloorgang van de kerk in ons deel van de wereld stellen we vast dat daarmee gelukkig niet het laatste woord gesproken is. Wereldwijd maakt de kerk namelijk een stormachtige groei door. In het jaar 2000 telde de wereld omstreeks twee miljard christenen, vijf jaar later waren het er honderdveertig miljoen meer. Dat in Nederland

ongeveer één miljoen christenen met een migratieachtergrond wonen, die in zo'n duizend gemeenten samenkomen, is veelal een blinde vlek in traditionele kerken. Ook ontgaat het deze nogal eens dat een aantal vergrijsde (stads)gemeenten verjonging meemaakt. 'Wat bij het grote publiek in het oog springt is de herfst in de kerk, of zelfs de winter', schrijft collega René van Loon. 'Maar ongemerkt breekt op tal van plekken de lente door. En die mogen we niet missen, want dan zouden we geen recht doen aan de Heilige Geest.'

Daar komt nog iets bij. De tijd die de kerk in Nederland momenteel doormaakt, wordt wel vergeleken met een tocht door de woestijn. Het is afzien in een leeg en dor land, waarop de zon verzengend brandt (Ps. 63). Maar in de Bijbel is de woestijn niet alleen maar de eenzame plek met de spreekwoordelijke droogte. Het is óók de plaats bij uitstek waar God mensen naartoe leidt om daar met hen in gesprek te zijn: Mozes, Elia, Johannes de Doper, Jezus Zelf. Zo bezien is de woestijnervaring óók een gelegenheid om ons en onze krimpende kerk dichter naar Christus toe te laten trekken. Een indringende vraag is of wij onze huidige kerkelijke situatie ook zó verstaan en bereid zijn ons te laten trekken tot Christus! We doen er goed aan de leegloop van de kerk dus niet primair te verstaan als teken van afwezigheid van Christus. Zou het zo kunnen zijn dat Hij ons naar Zich toe wil trekken om indringend met ons in gesprek te zijn?

Die overwegingen zijn beslist niet bedoeld als peptalk om het verdriet over de massale kerkverlating te maskeren. Beluister ze als een oproep ons niet te laten ontmoedigen, alsof de kerk in het Westen op sterven na dood zou zijn omdat Jezus Christus haar aan haar lot heeft overgelaten. Hij heeft ons door Zijn Geest verzekerd van Zijn blijvende betrokkenheid, óók bij de krimpende kerk in de westerse wereld. In dat geloofsvertrouwen worden we aangespoord om ons biddend naar Hem uit te strekken.

| 15

Blijvende betrokkenheid door Zijn Woord

Zojuist kwam al even de tekst uit Mattheüs 18:20 voorbij: 'Want waar twee of drie in Mijn Naam bijeengekomen zijn, daar ben Ik in hun midden.' Die uitspraak is te zien als een concretisering van Jezus' belofte van blijvende betrokkenheid op Zijn gemeente. De woorden worden vaak toegepast op de erediensten, die met 'Votum en groet' beginnen als teken dat we bijeengekomen zijn in Gods Naam. Ze zijn ook van toepassing op pastorale gesprekken die binnen de christelijke gemeente gevoerd worden door ambtsdragers tijdens het huisbezoek of bij het onderlinge (ouderen)pastoraat. In geloofsverbeelding mogen zij de goede Herder in die lege stoel zien zitten. Hij is erbij. Een bemoedigende geloofswetenschap! De Opgestane is eveneens aanwezig tijdens bijeenkomsten waarin we samen met een bijbelgedeelte bezig zijn, nadat er gebeden is om Zijn nabijheid. Wijder getrokken geldt deze belofte ook als we persoonlijk

'stille tijd' houden. Zijn aanwezigheid heeft een bijzonder gevolg voor de manier waarop we het voorliggende bijbelgedeelte benaderen. Al lezend mogen wij daarin namelijk *de stem* van de aanwezige goede Herder horen. Je leest dan niet langer een (eeuwenoude) bijbeltekst, maar hoort daarin de levende stem van de goede Herder, die je aanspreekt en aanraakt. Vandaar de uitnodiging om de bijbeltekst, vanuit het verlangen om verrast te worden, hardop te lezen, als hoorde je die voor de eerste keer in je leven. Lees hem als een persoonlijk, doelgericht Woord. Hoor er de stem van de aanwezige goede Herder in en ervaar zó Zijn nabijheid. Mijn ervaring is dat je omgang met de Bijbel erdoor verlevendigd en verdiept wordt.

Blijvende betrokkenheid bij iedere gelovige persoonlijk

Christus is niet alleen Zijn wereldwijde gemeente nabij, maar ook iedere afzonderlijke gelovige. Voor die persoonlijke nabijheid gebruikt de Bijbel een bijzonder werkwoord. 'Ik *ken* de Mijnen', zegt Jezus over Zichzelf als goede Herder (Joh. 10:14). 'De Heere *kent* wie van Hem zijn', schrijft de apostel Paulus (2 Tim. 2:19). In de Bijbel betekent iemand 'kennen' niet dat je een aantal zakelijke dingen van hem of haar weet, maar houdt in dat je met je hart op de ander betrokken bent. Zo zegt de HEERE over de Israëlieten in Egypte dat Hij hun onderdrukking gezien en hun geschreeuw om hulp gehoord heeft. Om dan af te sluiten met: 'Voorzeker, Ik *ken* hun leed' (Ex. 3:7). Hij registreert niet kil hun wel en wee, maar is innerlijk bij hen

betrokken. 'Kennen' is dus altijd 'kennen in bewogenheid en liefde'. 'U doorgrondt en kent mij', belijdt de dichter van Psalm 139. Wanneer God ons leven doorgrondt, komt er óók van alles aan het licht dat niet deugt in Zijn ogen. Iedereen kan daar een lijstje van opmaken. Het unieke is dat God ons *mét* dat alles kent, aanvaardt, draagt en liefheeft. Je hoort soms mensen zeggen: 'Ondanks alles wat ik misdaan heb en waarin ik tekortgeschoten ben in het leven, aanvaardt God mij als kind en heeft Hij mij lief.' Dat klinkt mooi, maar het is bijbels gezien niet 'ondanks dit alles', maar 'mét dit alles'. Dit is geen spelletje met woorden, maar hier gaat een fundamentele omslag in geloofswetenschap en geloofsbeleving achter schuil. Je om Christus' wil door God met alle rafelranden aan je leven liefdevol aanvaard weten als kind van Hem, helpt je om jezelf eerlijk onder ogen te zien en jezelf te aanvaarden zoals je bent. Dat betekent groeien in zelfacceptatie en milder naar jezelf kijken. En dát stimuleert weer het leerproces je medemens te aanvaarden met zijn of haar rafelranden. Deze geloofswetenschap en geloofservaring doen je anders in het leven staan. Liefdevoller naar de goede Herder, milder naar jezelf en geduldiger in de omgang met je medemensen. Deze innerlijke levenshouding, waarin je levenslang groeit, is mede vrucht van het geloofsbewustzijn dat de Opgestane met je is. Hij kent je.

De dichter Jan Willem Schulte Nordholt schreef een gedicht waarin de inhoud van dit hoofdstuk kernachtig is samengevat.

18 |

*Al heeft Hij ons verlaten,
Hij laat ons nooit alleen.
Wat wij in Hem bezaten
is altijd om ons heen
als zonlicht om de bloemen,
een moeder om haar kind.
Teveel om op te noemen
zijn wij door Hem bemind.*

(Liedboek voor de kerken, Gez. 234:1 en Weerklank 185:1)

Aanzetten tot verdere overdenking en gesprek

1. Ik las ergens: 'Wij hoeven niet bevreesd te zijn. Waarom zouden we? Het ergste dat gebeuren kan, is dat het werk ons uit handen wordt geslagen en de wereldse machten het winnen. Maar ook dan zijn we niet alleen, al zal het een van de moeilijkste dagen van ons leven zijn. Ook dan mislukt ons werk niet en winnen de wereldse machten niet.' Wat heeft dit u te zeggen?
2. René van Loon ziet te midden van alle kerkverlating en geloofsafval ook tekenen van hoop, die hij kwalificeert als eerste ritselingen van een 'lente in de kerk'. Ziet u in uw omgeving ook van die hoopvolle bewegingen? Wat is uw hoop voor de kerk in ons land?

3. De woestijn kan ook een bijzondere ontmoetingsplaats zijn. Herkent u die observatie? Wat is voor zo'n ontmoeting nodig?
4. Wanneer u zich wilt oefenen in het *luisteren* naar een bijbeltekst, kunt u beginnen de – liefst korte – bijbeltekst enkele keren hardop en zorgvuldig te lezen, op zoek naar woorden die u op dat moment speciaal raken. Denk vervolgens na over die woorden en probeer ze te verbinden met wat er op dat moment speelt in uw leven. Nader in gebed tot de Opgestane en breng bij Hem wat er in uw hart leeft. Wees stil voor Zijn aangezicht en wees met aandacht in Zijn nabijheid.
5. Mediteer over het verschil in geloofsbeleving tussen 'God aanvaardt mij óndanks al mijn fouten en tekorten' en 'God aanvaardt mij mét al mijn misstappen en rafelranden'.